321
L'*aljub*
(*ALDC*, III, 722. L'*aljub*)

L'*aljub* (var. *aljub de vertent* 186) 'dipòsit subterrani cobert de volta per a arreplegar l'aigua de pluja' prové de l'àr. ǦUBB 'pou; cisterna' precedit de l'article i es documenta des del s. XIV. Coneix les var. *a*[ʎ]*jub*, amb la *l* palatalitzada (o semipalatalitzada) per la consonant veïna i que per assimilació [ʎ] → [dʒ] pot passar a *adjub* 187, 188; *aujub*, per vocalització de la lateral; *arjub* per alternança de *l vs. r*; *anjub*, per canvi de prefix; *jub* 67, 167 (pron. *xup*) podria ser la forma més etimològica, com *ajub* 80, 82, amb probable vocal protètica; el dim. *a*[ʎ]*jubet* 176 manté la consonant final originària com la variant femenina *juba* 111; notem també les var. apitxades *alxub* i *a*[ʎ]*xub*. *Al*[χ]*ibe* 167 (var. *al*[χ]*íber* 168, 171, amb *-r* analògica freqüent en val., com la de *cómpter* 'compte') és manlleu al cast. *aljibe*, on procedeix d'un àr. vg. ǦIBB. Aquest tipus de dipòsit és propi de terres seques, especialment les Balears i el País Valencià.

Altres noms recollits a les enquestes tenen probablement un valor aproximatiu: *bassa* 18, 30, 61, 117, 173; *bassot* 45; *bassí* 2, 6, 13 (← fr. *bassin*); *cisterna* 19, 85, 113, 140, 141, 145, 172, 182; *viver* 23, 37, 41, 146; *dipòsit* 33, 44, 45, 57, 59, 60, 92, 110 (var. *depòsit* 106, 108, 143); *reserva* 6; *reservuar* 3, 6 (← fr. *réservoir*); *pou d'aigua enxarcada* 45 (der. de *xarco* ← cast. *charco*); *cocó* 154 (der. del llat. CAUCUS 'copa'), pròpiament 'clot natural que recull aigua de pluja'; *sitxa* 3, forma apitxada de *sitja* 'clot profund'. *Aljub* és el nom normatiu, des del *DG*$_1$, 1932, on també figurava *xup*, que va ser però suprimit del *DIEC* per la seva escassa extensió.

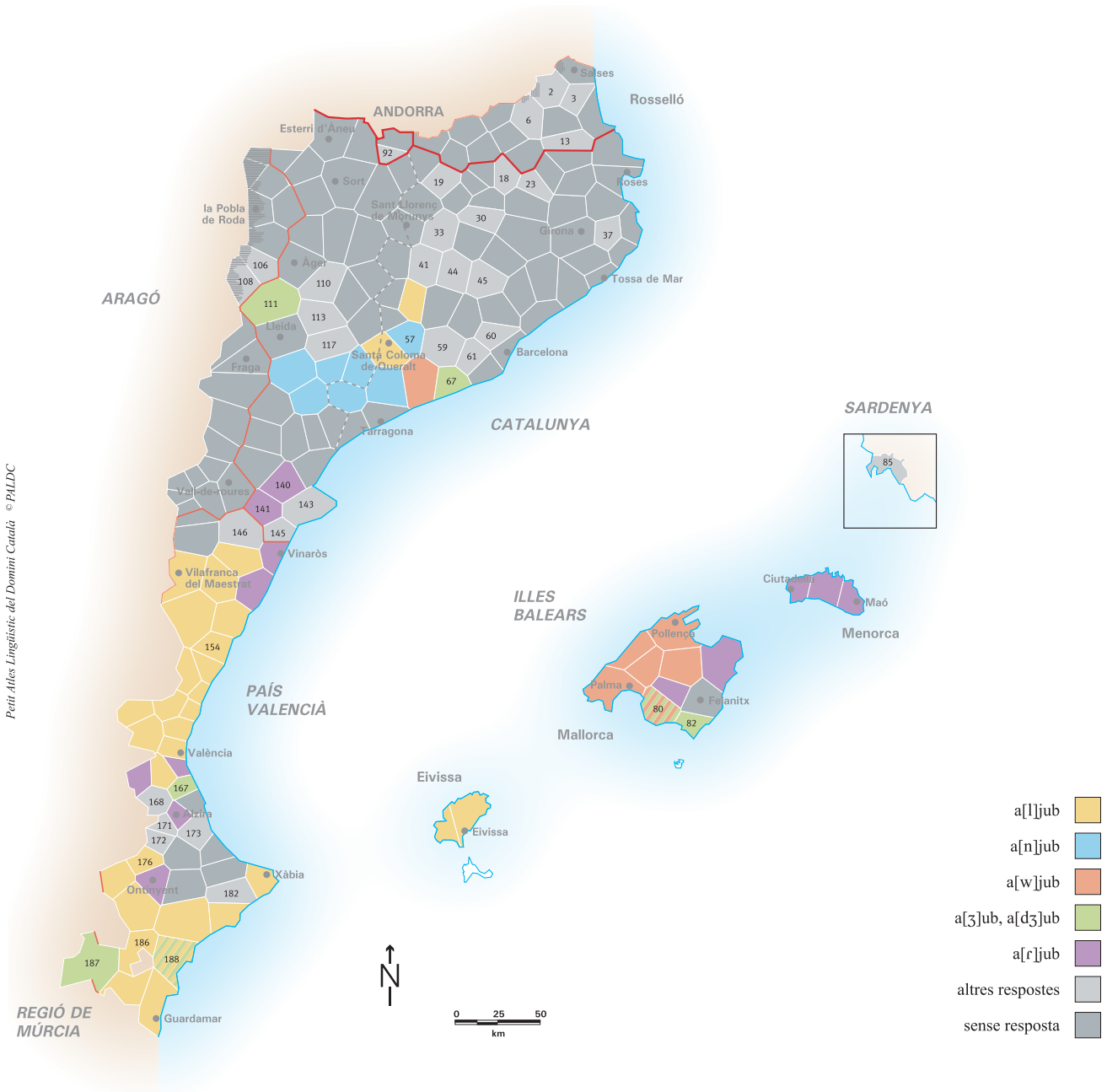

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALDC